

Høringssvar til sag om sammenlægning af skoledistrikter i Bjerringbro

Hermed indgivelse af høringssvar i forbindelse med sag om sammenlægning af skoledistrikter i Bjerringbro med forskellige perspektiver på temaerne: Processen, Økonomi og kvalitet, Infrastruktur og beslutningsparametre.

Processen

For at flest mulige borgere kan give sit besyv til sagen, er det helt afgørende, at beslutningsoplægget er mest muligt konkret og bærer præg af størst mulig transparens. Fx fremgår det ikke tydeligt af punkterne i indstillingen til Byrådet, hvorvidt beslutningen om eventuel sammenlægning af de to matrikler til en kan blive besluttet efter denne høringsperiode, eller om der vil blive inviteret til særskilt debat herom inden en eventuel beslutning. Jeg har i henvendelse til kommunen af 4. november 2020 forespurgt herom og fået følgende svar: "...Hvorvidt temaet om en eller to matrikler gøres til genstand for en særskilt dialog på et senere tidspunkt, vides endnu ikke". Det står altså uklart hen, hvorvidt en beslutning om nedlukning af en af matriklerne pludselig er gjort uden forudgående proces herom. Det er min klare overbevisning, at spørgsmålet om skolernes fremtidige fysiske placering/-er er af helt afgørende betydning for byen såvel dennes borgere, hvorfor det anbefales, at dette punkt behandles helt særskilt og med absolut størst mulig åbenhed herom.

Økonomi og kvalitet

I de to skolebestyrelses indstilling, som er grundlaget for, hvor sagen står i dag, er de overordnede argumenter for forslaget om skolesammenlægningen muligheden for at bedre skoleøkonomien og samtidig sikre en vedvarende høj kvalitet i undervisningen. Set fra et skolebestyrelsesperspektiv er den logiske (og derfor forståelige) konklusion, at de to skoler må sammenlægges. Ser man derimod sagen fra et kommunalpolitisk perspektiv, må et langt bredere perspektiv tages i anvendelse - det være sig spørgsmål som: Hvordan vil en beslutning om at nedlægge en af skolematriklerne påvirke lokalsamfundets velbefindende? Vil en sådan beslutning bidrage til en positiv byudvikling eller det modsatte? Vil Bjerringbros nuværende såvel kommende indbyggere opleve en skolematrikelnedlukning som en kvalitet i hverdagen eller det modsatte? Uanset hvor mange spørgsmål, man kommer op med i denne henseende, er svaret for mig at se stort set ensidigt: Bjerringbro som by, dennes indbyggere og byens muligheder for at udvikle sig vil med al tænkelig sandsynlighed forringes markant, hvis skolenærheden forringes. Bjerringbro ligger ikke i top, når det gælder antallet af konkurrenceparametre. Med Grundfos har vi dog en stor global virksomhed, med et stort antal specialiserede jobs. Ergo er der en fødekæde til nytillflytning og udvikling af Bjerringbro, men da større byer (for hvilke Bjerringbro er i konkurrence med om disse menneskers bosætning) i sagens natur har en bredere vifte af forretningsliv, forenings- og kulturtilbud etc., er det afgørende, at Bjerringbro som minimum står fast på de kvaliteter, der findes i byen i dag – herunder skolenærheden, som efter min bedste overbevisning er helt afgørende, når folk (og i særdeleshed børnefamilier, som tilsvarende også er den mest eftertragtede gruppe at tiltrække til byen) skal vælge bosætning.

Infrastruktur

Af indstillingens bagvedliggende dokumenter fremgår, at der om en årrække søges afsat et beløb til opgradering enten af en af skolerne eller af begge skolerne i forbindelse med de endelige sammenlægningsplaner. Det står imidlertid klart, at det beløb, der foreslås afsat, ikke er tilstrækkeligt til opførsel af en ny skole centralt i byen. Det er ligeledes blevet oplyst på cafémøde med skolebestyrelserne, at Bøgeskovskolen ifølge kommunens vurdering vil være billigst at opgradere til samlet skole for hele byen. Da der, jf. ovenstående afsnit om processen, måske træffes beslutning om samling på én matrikel uden yderligere offentlig proces, kan det altså tænkes, at en af skolerne (sandsynligvis Bøgeskovskolen) pludselig er valgt som fremtidig skole for hele byen, mens den anden skole (sandsynligvis Egeskovskolen) må lukkes. Dette er desuden blevet nævnt som den foretrukne løsning af flere byrådsmedlemmer. Bøgeskovskolen er med en perifer placering i byens mindste bydel ingenlunde egnet som skole for et samlet Bjerringbro. Desuden vil det sandsynligvis vise sig særdeles vanskeligt at etablere sikre skoleveje, da byens særlige konturer med spredning ud i flere satellitområder og med både tværgående jernbane og Gudenåen forringer (og fordyrer) mulighederne for overgange, således at skolebørnene i stort antal vil skulle cykle via Brogade og de meget trafikerede rundkørsler. Alternativt, eller formentligt som supplement hertil, vil der ske stigende biltrafik, hvilket, udover at skabe trængsel gennem midtbyen i myldretiden og øge usikkerheden yderligere for den cyklende andel af skolebørnene, også generelt vil øge børnefamiliernes daglige logistikudfordring, fjerne mange skolebørns mulighed for selv (sikkert og sundt) at transportere sig til og fra skole, og dermed altså i det hele taget besværliggøre børnefamiliernes hverdagspraktik i al almindelighed.

Beslutningsparametre

Med baggrund i ovenstående refleksioner vil jeg gerne slå et slag for, at den politiske behandling af denne sag behandles jordnært og med baggrund i, hvad der skaber de bedst mulige betingelser for et liv i Bjerringbro for nuværende og kommende indbyggere. Med andre ord er det min forhåbning, at den politiske beslutning vil blive behandlet med størst mulig respekt overfor byen og dens befolkning, og at kommunalpolitikerne i den forbindelse vil forholde sig til de argumenter, jeg i ovenstående har opridset. Jeg skriver dette, da man undertiden desværre har hørt flere af Byrådets politikere forfalde til urbane pseudoargumenter som "vi skal skabe et campus i Bjerringbro bestående af BG, Naturvidenskabernes Hus og Bøgeskovskolen". Nej, vi skal ikke gamble med byens fremtid ved at forfølge en strategi fyldt med buzz-words, men som samtidig fratager byen mere værdi, end den bidrager med. Hvor meget værdi tilføjer ordet "campus" til klyngen af uddannelsesinstitutioner i sydbyen egentlig? Er det argumentation nok for politikerne at nedlægge Egeskovskolen, fordi al uddannelsesaktivitet skal samles i et campus næsten uden for byen? Hvor stor synergi er der egentlig i dag mellem Bøgeskovskolen, BG og Naturvidenskabernes Hus, og i hvor stor grad er denne eventuelle synergi betinget af, at institutionerne er naboer? Min opfattelse er, at campus-tankegangen som bærende idé fjerner fokus fra det, der egentlig er det væsentlige i folks hverdag, og at man med den retorik skaber et luftkastel, der dog lyder så smart, at dette i sig selv kommer til at skygge for alle øvelsens modargumenter, som reelt er mere substansfyldte.

Et andet parameter jeg vil anbefale, at man overvejer grundigt og eventuelt analyserer en ekstra gang, før der træffes en beslutning: På tidligere afholdt møde med skolebestyrelserne blev det

oplyst, at antagelsen i beregningerne om fremtidens børnetal på skolerne er, at 76,5% af eleverne tilvælger kommuneskolerne, mens den resterende del vælger privatskoler. Så vidt jeg kan se, forudsættes det i prognoserne for beslutningsoplægget, at præcis 76,5% af byens børn også fremadrettet vil vælge kommuneskolen. Men overvej, hvordan følgende forhold kan ske at påvirke dette tal: Der bliver betydeligt længere til skolen for en stor del af byens skolebørn og befordringen vil ske ad farligere skoleveje. Der bliver kun én kommunal skole at vælge i mellem, således at skolebørn, der ikke trives på en af skolerne nu ingen alternativ kommunal skole kan vælge. To skoler bliver til en, og børn, der trives dårligt med store miljøer i stærkt optimerede klasser, anspores yderligere til at fravælge den kommunale skole til fordel for mindre (private) skoler. Jeg ved, at disse argumenter skal holdes op imod argumenter som mulighed for mere undervisning med tolærerordning (fordi større klasser) og ikke mindst muligheden for at titulere byens masse af uddannelsesinstitutioner som "campus". Jeg føler mig overbevist om, at første argumentationsrække er stærkest, og at kommunen med en sammenlægning til én skolematrikel vil skulle påregne en anden og betydeligt lavere kvotient for kommuneskoletilvalg end de anvendte 76,5% i beslutningsoplægget.

Konklusion

Med baggrund i ovenstående skrivelse finder jeg det som nævnt naturligt, at skolebestyrelserne når frem til en sammenlægning i en eller anden form af de to skoler – for dem er det en bunden opgave at lave forslag, som sikrer en bæredygtig skoleøkonomi og derfor på sin vis den eneste mulighed, givet omstændighederne omkring fremskrivningsprognoser, herunder andel af børn, der forventes at vælge det kommunale skoletilbud. Flytter man fokus fra skoleøkonomisk kontekst til samlet konsekvensberegning for lokalområdet (som er det niveau, lokalpolitikere træffer beslutninger ud fra) er det med baggrund i fremførte argumenter min klare overbevisning, at byen ved reduktion fra to til en skolematrikel med overvældende sandsynlighed vil lide varigt tab, og at dette vil blive startskuddet til en negativ, selvforstærkende udvikling for bysamfundet som helhed. Et tab og nogle negative konsekvenser, som langt vil overstige den økonomiske gevinst, der umiddelbart på papiret vil kunne opnås ved sammenlægning til én skolematrikel. Derfor skal min indstilling være, at man nøje udvælger de elementer af indstillingen til skolefusionen, som høster de lavest hængende frugter og har lavest skadesvirkninger. Dvs. at man nøjes med at fokusere på den administrative sammenlægning og eventuelt foretage en moderat indfasning af klasseoptimeringsmodellen med overholdelse af de fire principper, som i indstillingen ligger til grund for denne model. Ifølge de økonomiske modeller i beslutningsoplægget, er den langsigtede forskel i de økonomiske fremtidsudsigter for byens skoleøkonomi faktisk større mellem scenariet "ikke at foretage sig noget" og scenariet "foretage klasseoptimering men bevare to matrikler" end den er mellem scenariet "foretage klasseoptimering men bevare to matrikler" og "sammenlægge skolerne til én matrikel". Ergo kan størstedelen af de økonomiske effektiviseringsgevinster (selv hvis man holder effekterne af det mulige fravalg af den kommunale skole ved kun en matrikel ude) over tid høstes uden nedlæggelse af nogen skolematrikel, og samtidig vil denne model ifølge beregningerne i oplægget tilmed på sigt medføre en bedre skoleøkonomi, end den vi ser i dag. Derfor skal min indstilling være, at man i den politiske beslutning fokuserer på de for byen mindst negativt indgribende tiltag med størst mulig effekt, og det bør uanset hvad medføre en bevarelse af de to skolematrikler.